

चा. रु. ४५४ २०७४।०८।०६

मिति: २०७४ वैशाख २८

श्रीमान अध्यक्ष ज्यू
नेपाल कानून आयोग,
अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन केन्द्र, नयाँ वानेश्वर, काठमाण्डौ।

विषय: खाद्य अधिकार विधेयकमा अगानिक उत्पादन क्षेत्र घोषणा तथा अगानिक उत्पादनको वजार प्रवर्द्धन सम्बन्धी प्रावधान राख्ने सम्बन्धमा।

महोदय,

नवलपरासी जिल्लाको साविकका पाहाडी गाउँ विकास समितिहरु मध्यको नरम गा.वि.स. नेपालकै सबैभन्दा बढि अदुवा उत्पादन हुने गा.वि.स हो। सिमान्तकृत मगर र दलित समुदायको वाहुल्यता भएको यो गाउँ स्थानिय पुनःसंरचना पश्चात बुझदीकाली गाउँपालिका बडा नं ६ मा रुपान्तरित भएको छ। पूर्वपश्चिम राजमार्गवाट ४० कि.मि. दुरीमा रहेको भएपनि हिंउद याममा दलदले वजारवाट जिपमा ४ घण्टाको कण्टकर यात्रा पश्चात त्यहाँ पुरन सकिन्छ भने वर्षायाममा पैदलयात्रा गर्नुको विकल्प छैन। नरम गाउँमा रासायनिक मल तथा किटनाससक औषधिको प्रयोग नहुने भएकाले त्यहाँको अदुवा लगायतका उत्पादनहरु अगानिक हुने गरेको छ।

त्यहाँका किशानहरूले भोगेका समस्याहरूको वारेमा वास्तविक स्थिति बुझ्न न्याय तथा अधिकार संस्था (जुरी-नेपाल) र मेड-नेपालका तर्फवाट त्यहाँको ४ वटा कृषि समुहहरु (चम्किलो कृषि समुह, देउराली कृषि समुह, ध्रुवतारा कृषि समुह तथा डाँडाथर कृषि समुह) एवं कृषि सञ्जालमा आवद्ध पदाधिकारी र कृषि प्राविधिकसमेतसंग यहि मिति २०७४ वैशाख ११ मा छलफल तथा अन्तराकिया गरिएको थियो।

उक्त छलफलका सहभागीहरु सबैले एकस्वरमा अगानिक अदुवाको मनरय उत्पादन भएपनि वजारमा पहुँच हुन् नसकेको, उत्पादनको लागत उठाउन पनि किसानलाई धौधौ भएको, वजारसम्म पहुँच नहुँदा प्रति धानै अदुवालाई ४० रुपैयाको दरले विचैलियालाई विक्रि गर्न वाध्य हुनु परेको, जिल्ला कृषि कार्यालय लगायतका निकायमा कृषि सञ्जालको डेलिगेसन जाँदा पनि यस समस्याको कुनै सुनुवाई नभएको, वातावरणमैत्री तरिकाले सुठो बनाउने प्रविधिको अभाव हुँदा अगानिक भएपनि अदुवाले

MADE-Nepal
Multi-dimensional Action
for Development - Nepal

JURI-Nepal

अन्तराष्ट्रिय बजार पाउन नसकेको, भारत निर्यात पनि विभिन्न कारणले गर्दा भरपर्दो र दिगो हुन नसकेको लगायतका गुनासोहरु व्यक्त गरेका थिए।

नरम गाउँको यो समस्या प्रतिनिधिमुलक हो। यस किसिमको समस्या देश भरिनै किसानहरुले भोग्नुपर्ने अवस्था रहेको छ। यसर्थे नेपाल कानुन आयोगले नेपाल सरकारकालागी खाद्य अधिकार विधेयकको भासौदा तयारी गरिरहेको सन्दर्भमा खासगरी निम्न विषयहरुलाई सम्बोधन गर्ने गैरी उक्त विधेयकमा यथोचित प्रावधान राख्न सके विधेयकले नरम गाउँका किसानसमेतको आवाजको प्रतिनिधित्व गर्ने विनम्र अनुरोध गर्दछौः-

१. खास क्षेत्रलाई अगानिक उत्पादन क्षेत्र घोषणा गर्ने प्रावेशिक/स्थानिय सरकारको कर्तव्य हुने,
 २. अगानिक उत्पादनको बजारमा पहुँच, किसानले अगानिक उत्पादनको यथोचित मूल्य प्राप्त गर्ने कुराको सुनिश्चिता, बजारको अभावमा न्यूनतम मूल्यमा खरिद गरिदिने व्यवस्था, अगानिक उत्पादनको बजारीकरण गर्दा उत्पादन गर्ने किसान तथा कृषि समुहको पहिचानको सुनिश्चितता, अगानिक उत्पादनकालागी चाहिने पूरबाधार लगायतका विषयमा मापदण्ड बनाएर लागु गर्ने जिम्बेवारी तोन्ने,
 ३. अगानिक उत्पादन क्षेत्रको घोषणा, अगानिक उत्पादनकालागी आवश्यक प्रविधिको विकास एवं त्यस्तो उत्पादनको प्रबर्द्धन एवं अगानिक उत्पादक/किशानहरुको हक्कहित रक्षाका सम्बन्धमा स्थानिय, प्रान्तिय एवं केन्द्र सरकारको दायित्व निर्धारण गर्ने।
- कृषक समुहहरु संगको अन्तरकियालगायतका विषयलाई ईगित गर्ने प्रतिनिधिमुलक तस्विरहरु यहाँको जानकारीका लागि यसैसाथ प्रस्तुत गरिएको छ।

भवदिय

मिन राज भण्डारी कार्यकारी निर्देशक, मेड-नेपाल	३००५.	राजु प्रसाद चापागाउँ अध्यक्ष, जुरी-नेपाल	<i>[Signature]</i>
---	-------	---	--------------------

